

Službeni glasnik BiH", broj: 50/13

Na osnovu člana 3. stav (3), člana 10. st. (8) i (9), člana 12. stav (4), člana 80. stav (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

PRAVILNIK O STAVLJANJU U PROMET MATERIJALA ZA RAZMNOŽAVANJE VOĆA I VOĆNIH SADNICA NAMIJENJENIH ZA PROIZVODNJU VOĆA U BOSNI I HERCEGOVINI

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim Pravilnikom propisuju se uslovi i priprema za stavljanje u promet, stavljanje u promet i uvoz materijala za razmnožavanje voća (u daljem tekstu: sadni materijal) i voćnih sadnica namijenjenih za proizvodnju voća u Bosni i Hercegovini.
- (2) Ovaj Pravilnik se odnosi na sljedeće vrste voća:

<i>Actinidia L.</i>	kivi
<i>Castanea sativa Mill</i>	kesten (pitomi kesten)
<i>Citrus L.</i> <i>Citrus aurantifolia</i> <i>Citrus limon, Citrus paradisi, Citrus reticulata, Citrus sinensis,</i>	Limeta Limun grejpfрут mandarina narandža
<i>Corylus avellana L.</i>	lijeska
<i>Cydonia oblonga, Mill</i>	dunja
<i>Ficus carica L.</i>	smokva
<i>Fortunella Swingle</i>	zlatna kineska pomorandža
<i>Fragaria L.</i>	jagoda
<i>Juglans regia L.</i>	orah
<i>Malus Mill.</i>	jabuka
<i>Olea europaea L.</i>	maslina
<i>Pistacia vera L.</i>	tršlja prava/pistacija
<i>Poncirus Raf.</i>	ukrasni limun
<i>Prunus amygdalus</i>	badem
<i>Prunus armeniaca L.</i>	kajsija
<i>Prunus avium L.</i>	trešnja
<i>Prunus cerasus L.</i>	višnja
<i>Prunus domestica L.</i>	šljiva
<i>Prunus persica L.</i>	breskva
<i>Prunus salicina Lindley</i>	japanska šljiva
<i>Punica granatum L.</i>	šipak, nar
<i>Pyrus communis L.</i>	kruška
<i>Ribes silvestre Mert et Koch</i> <i>Ribes niveum Lindl. Ribes uva crispata L. Ribes nigrum L.</i>	crvena ribizla bijela ribizla ogrozd crna ribizla
<i>Rubus subgenus Eubatus Sect. Moriferi i Ursini, Rubus idaeus L.</i>	kupina i hibridi malina
<i>Vaccinium L.</i>	borovnica

- (3) Ovaj Pravilnik se odnosi i na podloge i druge dijelove biljaka drugih rodova i vrsta ili njihovih hibrida, ako je ili će na njih biti kalemljen materijal rodova ili vrsta ili njihovih hibrida navedenih u stavu (2) ovog člana.

Član 2.

(Izuzeci od primjene)

- (1) Odredbe ovog Pravilnika se ne primjenjuju na:
  - a) sadni materijal i voćne sadnice namijenjene izvozu, ukoliko je identificiran kao takav i čuvan dovoljno izolirano, a koji se proizvodi u skladu sa odredbama člana 25. st. (1) i (2) Zakona o

Službeni glasnik BiH", broj: 50/13

sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednih biljaka Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) (u daljem tekstu: Zakon);

- b) sadni materijal i voćne sadnice za proizvodnju voća namijenjene za ogledne ili u naučne svrhe;
  - c) sadni materijal i voćne sadnice namijenjene za selekcijske radove;
  - d) mjere čiji je cilj čuvanje genetske raznolikosti.
- (2) Količina sadnog materijala i voćnih sadnica u skladu sa stavom (1) tačke b) i c) ovog člana iznosi 100 komada sadnica po pojedinoj vrsti i sorti.

Član 3. (Definicije)

Izrazi upotrebljeni u Zakonu upotrebljavaju se i u ovom Pravilniku, a specifični izrazi upotrebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

a) **"Predosnovni materijal"** je sadni materijal koji:

- 1) je proizveden od strane ili pod odgovornošću oplemenjivača u skladu sa općepriznatim metodama sa namjerom održavanja identiteta sorte, uključujući relevantne karakteristike njegove pomološke vrijednosti i sprečavanja bolesti;
- 2) je namijenjen za proizvodnju osnovnog materijala;
- 3) označen etiketom bijele boje sa dijagonalnom ljubičastom linijom;
- 4) ispunjava zahtjeve za predosnovni materijal propisane za pojedini rod ili vrstu;
- 5) za koji je službenim nadzorom ustanovljeno da ispunjava zahtjeve navedene u tački a) ovog člana;
- 6) je bez bolesti, štetočina, virusa i viroida;

b) **"Osnovni materijal"** je sadni materijal koji:

- 1) je proizveden direktno ili u poznatom broju faza na vegetativni način iz predosnovnog materijala, u skladu sa općepriznatim metodama sa namjerom održavanja identiteta sorte, uključujući relevantne karakteristike njegove pomološke vrijednosti i sprečavanja bolesti;
- 2) je namijenjen za proizvodnju deklariranog/ce-rtificiranog materijala;
- 3) označen etiketom bijele boje;
- 4) ispunjava zahtjeve za osnovni materijal propisane za pojedini rod ili vrstu;
- 5) za koji je službenim nadzorom utvrđeno da ispunjava zahtjeve navedene u tački b) ovog člana;
- 6) je bez bolesti, štetočina, virusa i viroida;

c) **"Deklarirani/certificirani materijal"**:

1) je reprodukcijski sadni materijal koji:

- je proizveden neposredno na vegetativni način iz osnovnog materijala ili predosnovnog materijala ili kada je namijenjen za proizvodnju podloga, iz deklariranog/certificiranog sjemena dobivenog od osnovnog ili deklariranog/ certficiranog materijala matičnih biljaka;
  - je namijenjen za proizvodnju voćnih sadnica;
  - ispunjavaju posebne zahtjeve za deklarirani/certificirani materijal propisane za pojedini rod ili vrstu, i
  - za koji je službenim nadzorom utvrđeno da ispunjava zahtjeve navedene u tački c) ovog člana;
  - je bez bolesti, štetočina, virusa i viroida;
- označen etiketom plave boje; 2) su voćne sadnice koje:
  - su proizvedene neposredno iz deklariranog/certificiranog, osnovnog ili predosnovnog materijala;
  - su namijenjene za proizvodnju voća;
  - ispunjavaju posebne zahtjeve za deklarirani/certificirani materijal propisane za pojedini rod ili vrstu, i
  - za koje je službenim nadzorom ustanovljeno da ispunjavaju zahtjeve navedene u tački c) ovog člana;
  - je bez bolesti, štetočina, virusa i viroida;
  - označen etiketom plave boje;

d) **"CAC materijal"**- (*Conformitas Agraria Communitatis*) je sadni materijal voća i voćne sadnice koji:

- 1) ispunjava minimalne uslove propisane za pojedini rod ili vrstu;
- 2) mora na osnovu vizuelnog pregleda biti bez štetnih organizama i bolesti koji utiču na kvalitet, znakova ili simptoma štetnih organizama i bolesti koji smanjuju upotrebljivost sadnog materijala i voćnih sadnica, a posebno onih štetnih organizama i bolesti navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika;
- 3) mora imati identitet i čistoću u odnosu na rod ili vrstu koja je u pitanju i imati odgovarajući identitet i čistoću u odnosu na sortu;
- 4) označen etiketom tamnožute boje;
- 5) mora biti bez oštećenja koja bi mogla uticati na njegov kvalitet kao sadnog materijala ili voćnih sadnica;
- 6) je namijenjen proizvodnji reprodukcijskog sadnog materijala, proizvodnji sadnica i/ili proizvodnji voća.

Službeni glasnik BiH", broj: 50/13

- e) **"Materijal bez virusa"** je sadni materijal koji:
- 1) je testiran i za koji se ustanovilo u fazi uzgoja da nema zaraze u skladu sa međunarodno priznatim naučnim metodama i za koje je ustanovljeno da nema simptome zaraze, bilo kog virusa ili virusolikog patogena;
  - 2) se smatra da je bez svih virusa i virusolikih patogena koji su poznati kod određenih vrsta u EU i koji smanjuju upotrebljivost materijala;
  - 3) je proizveden vegetativno iz direktne linije određenog broja faza za taj materijal;
  - 4) je bez simptoma bilo kojeg virusa i virusolikog patogena, ustanovljeno pregledom tokom faze uzgoja;
  - 5) je proizveden i održavan pod uslovima koji osiguravaju odsustvo zaraze;
- f) **"Materijal testiran na virus"** je sadni materijal koji:
- 1) je testiran u skladu sa međunarodno priznatim naučnim metodama i za koji se ustanovilo testiranjem u toku faze uzgoja da nema zaraze i simptoma bilo kog virusa i virusolikog patogena;
  - 2) je čuvan u uslovima koji osiguravaju odsustvo zaraze i za koji se utvrdi da je bez virusa i virusolikih patogena poznatih za dotičnu vrstu u EU;
  - 3) je proizveden vegetativno iz direktne linije određenog broja faza za taj materijal;
  - 4) je bez simptoma bilo kog virusa ili virusolikog patogena utvrđeno pregledom tokom faze uzgoja i koji je proizveden i održavan pod uslovima koji osiguravaju odsustvo zaraze, takođe se smatra testiranim na viruse;
- g) **"Službeni nadzor"** je nadzor obavljen od strane Organa za potvrđivanje, na osnovu zahtjeva za pregled i ovisno od uplate troškova definiranim posebnim pravnim propisima;
- h) **"Organ za potvrđivanje"** je tijelo koje je odgovorno za sva pitanja koja se odnose na proizvodnju, izdavanje deklaracija/certifikata, testiranja radi stavljanja u promet sadnog materijala i voćnih sadnica;
- i) **"Klon"** je genetski istovjetno vegetativno potomstvo koje potiče od jedne biljke.

Član 4.

(Zahtjevi u pogledu kvaliteta sadnog materijala i voćnih sadnica)

- (1) Sadni materijal voća i voćne sadnice kategorija predosnovni, osnovni, deklarirani/ certificirani i CAC mora da ispunjava sljedeće zahtjeve:
  - a) da je na osnovu vizuelnog pregleda bez štetnih organizama i bolesti koji utiču na kvalitet i bez simptoma prisutnosti štetnih organizama koji smanjuju njegovu upotrebljivost, a posebno onih navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika;
  - b) da je bez oštećenja koja bi mogla uticati na njegovu upotrebljivost kao sadnog materijala;
  - c) da ima odgovarajući identitet i čistoću roda ili vrste, izuzev u slučaju podloge koji ne pripadaju sorti;
  - d) da je u partijama homogenog sastava i porijekla;
  - e) da ispunjava standarde propisane u Prilogu II ovog Pravilnika.
- (2) Vegetativna razvijenost sadnog materijala voća i voćnih sadnica mora biti odgovarajuća obzirom na njegovu upotrebljivost, kao sadnog materijala voća i voćnih sadnica, kao i uravnoteženost između razvijenosti korijena, stabljike i listova.
- (3) Predosnovni, osnovni i deklarirani/certificirani materijal mora ispunjavati zahtjeve iz člana 3. ovog Pravilnika, a kada je u pitanju materijal Citrusa mora ispunjavati zahtjeve iz člana 5. ovog Pravilnika.
- (4) Predosnovni, osnovni i deklarirani/certificirani materijal mora dodatno ispunjavati zahtjeve u pogledu kvaliteta koji su propisani šemom za izdavanje deklaracije/certifikata za sadni materijal.
- (5) Predosnovni, osnovni i deklarirani/certificirani materijal mora pregledati u toku proizvodnje Organ za potvrđivanje.
- (6) Organ za potvrđivanje će izdati zvaničnu deklaraciju/certifikat za predosnovni, osnovni i deklarirani/certificirani materijal ukoliko su ispunjeni zahtjevi za kvalitet i zdravlje bilja za pojedinu kategoriju.

Član 5.

(Obaveze dobavljača)

- (1) Stavljanjem u promet sadnog materijala i voćnih sadnica mogu se baviti dobavljači koji su upisani u Registar dobavljača (u daljem tekstu: Registar), u skladu sa Zakonom.
- (2) Dobavljač koji je upisan u registar u skladu sa stavom (1) ovog člana vodi evidenciju o prodaji i kupovini materijala za razmnožavanje i sadnog materijala koje je izvršio, na Obrascu broj 1. Priloga III ovog Pravilnika i obavezan je čuvati takvu dokumentaciju tri godine.
- (3) Dobavljač je obavezan:
  - a) tretirati ili gdje je primjereno odstraniti, u fazi uzgoja ili u prometu sadni materijal i voćne sadnice koji pokazuju vidljive znake ili simptome prisustva štetnih organizama ili bolesti iz člana 4. stav (1) tačka a) ovog Pravilnika;

Službeni glasnik BiH'', broj: 50/13

- b) obavijestiti fitosanitarnog ili poljoprivrednog inspektora o sadnom materijalu i voćnim sadnicama koji ne ispunjava zahtjeve iz člana 4. stav (1) tačka a) ovog Pravilnika zbog prisustva organizama i bolesti navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika;
  - c) držati sadni materijal i voćne sadnice u partijama homogenog sastava i porijekla tokom uzgajanja i uzimanja ili odstranjivanja iz osnovnog materijala;
  - d) utvrditi kritične tačke u toku proizvodnog procesa na osnovu upotrebljenih metoda proizvodnje;
  - e) utvrditi primjenu metoda za provjeru kritičnih tačaka.
- (4) Dobavljač koji se bavi proizvodnjom je obavezan čuvati najmanje pet godina sljedeća dokumenta:
- a) dokumenta o sadnom materijalu i voćnim sadnicama kupljenim za skladištenje ili zasađivanje, sadnom materijalu i voćnim sadnicama u proizvodnji ili sadnom materijalu i voćnim sadnicama koji su isporučeni drugima;
  - b) dokument na kojem se navodi naziv hemijskog sredstva i naziv aktivne materije, u slučaju kad su sadni materijal ili voćne sadnice tretirani nekim fitofarmaceutskim sredstvom ili bilo kojim drugim hemijskim sredstvom. Aktivna materija mora biti dozvoljena za upotrebu u Bosni i Hercegovini;
  - c) dokumenta o svim pojavama štetnih organizama u prostorijama dobavljača, navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika;
  - d) dokumenta o sastavu i porijeklu sadnog materijala i voćnih sadnica različitog porijekla koje je dobavljač miješao prilikom pakiranja, skladištenja, transporta ili isporuke;
  - e) dokumenta o svim mjerama poduzetim protiv štetnih organizama.

Član 6.

(Posebne odredbe koje se odnose na stavljanje u promet sadnog materijala *Citrusa*)

Dobavljač može staviti u promet sadni materijal roda *Citrus* ako:

- a) je proizveden iz predosnovnog materijala koji je vizuelno pregledan i za koji je utvrđeno da ne pokazuje simptome virusa, virusolikih organizama i bolesti navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika za *Citrus*;
- b) za koji se individualnim testovima primjenom odgovarajućih metoda ustanovilo da je bez virusa, virusolikih organizama i bolesti;
- c) se provjereno ustanovilo da je bez virusa, virusolikih organizama i bolesti navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika, od početka zadnjeg vegetativnog ciklusa;
- d) je prilikom kalemljenja, nakalemljen na podloge koje nisu podložne viroidima.

Član 7.

(Dokumenti koji prate sadni materijal i voćne sadnice)

(1) U promet se može staviti sadni materijal i voćne sadnice ukoliko posjeduju sljedeću dokumentaciju:

- a) Etiketnu koja sadrži sljedeće podatke:
  - 1) "EC kvalitet";
  - 2) zemlja proizvodnje;
  - 3) tijelo odgovorno za certifikaciju i oznaka zemlje;
  - 4) naziv i registarski broj dobavljača;
  - 5) pojedinačni serijski broj, broj partije;
  - 6) datum izdavanja etikete;
  - 7) botanički naziv;
  - 8) naziv sorte ili u slučaju podloge, naziv sorte ili njena oznaka;
  - 9) količina;
  - 10) kategorija.
- b) Deklaraciju/certifikat koji mora da sadrži sljedeće podatke:
  - 1) "EC kvalitet";
  - 2) zemlja proizvodnje;
  - 3) tijelo odgovorno za certifikaciju i oznaka zemlje;
  - 4) serijski broj deklaracije/certifikata, broj partije;
  - 5) naziv i registarski broj dobavljača;
  - 6) naziv primaoca;
  - 7) botanički naziv vrste;
  - 8) vrsta sadnog materijala;
  - 9) kategorija;
  - 10) naziv sorte ili klona ili u slučaju podloge, naziv sorte ili njena oznaka;
  - 11) količina,
  - 12) datum izdavanja deklaracije/certifikata.

Službeni glasnik BiH", broj: 50/13

- (2) Etiketa iz stava (1) tačke a) ovog člana mora biti pravougaonog oblika, neizbrisivo štampana, jasno čitljiva i pričvršćena na istaknutom mjestu na način da je dobro vidljiva.
- (3) Sadni materijal i voćne sadnice iz uvoza, prije stavljanja u promet moraju biti označeni u skladu sa stavom (1) ovog člana. Ako dokumenti iz stava (1) tač. a) i b), nisu na jednom od službenih jezika koji su u upotrebi u Bosni i Hercegovini, prevod se mora priložiti kao prateći dokument.
- (4) Kada je za sadni materijal izdat biljni pasoš u skladu sa članom 42. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03") u tom slučaju biljni pasoš može da predstavlja deklaraciju/certifikat u skladu sa stavom (1) ovog člana, ukoliko sadrži sljedeće dodatne podatke:
  - a) "EC kvalitet";
  - b) tijelo odgovorno za certifikaciju i zemlja proizvodnje;
  - c) označavanje sorte ili u slučaju podloge, naziv sorte ili njene oznake;
  - d) kategorija.

Član 8.

(Promet sadnog materijala i voćnih sadnica)

- (1) U promet se može staviti predosnovni, osnovni, deklarirani/certificirani i CAC sadni materijal i voćne sadnice ukoliko ispunjava uslove navedene u članu 3. ovog Pravilnika za pojedinu kategoriju, ukoliko je potvrđen kao takav i u dovoljno homogenim partijama.
- (2) Sadni materijal i voćne sadnice moraju pripadati sorti koja je upisana u Sortnu listu Bosne i Hercegovine.
- (3) U promet se može staviti sadni materijal i voćne sadnice, ukoliko se ustanovi da dobavljač osigurava provjeru proizvodnog procesa i to:
  - a) kvaliteta sadnog materijala koji se koristi za započinjanje proizvodnog procesa;
  - b) sađenja, zasađivanja u posude i zasađivanja sadnog materijala;
  - c) plana i metoda uzgajanja i opće brige o usjevima;
  - d) operacije multipliciranja i ubiranja sadnog materijala;
  - e) higijene, tretiranja, pakiranja, skladištenja, transporta i administracije.
- (4) Dobavljač je obavezan da:
  - a) osigura stručno osposobljeno lice koje posjeduje odgovarajuće iskustvo u oblasti proizvodnje biljaka i zaštite zdravlja biljaka;
  - b) obavlja vizuelne preglede u odgovarajućim intervalima o čemu vodi evidenciju;
  - c) sigurna u skladu sa ovim Pravilnikom ovlaštenom fitosanitarnom ili poljoprivrednom inspektorom pristup prostorijama, ako je potrebno uzimanje uzoraka, kao i pristup dokumentima propisanim odredbama ovog Pravilnika.
- (5) U promet se može staviti sadni materijal i voćne sadnice ukoliko se na deklaraciji/certifikatu navede naziv sorte, a u slučaju podloge koja ne pripada sorti, navodi naziv odgovarajuće vrste ili interspecifičnog hibrida.
- (6) Kada dobavljač stavlja u promet sadni materijal i voćne sadnice uz naziv sorte na deklaraciji/certifikatu, navodi i sljedeće:
  - a) u slučaju široko poznate sorte koja garantira prava oplemenjivača, zvaničnu oznaku sorte;
  - b) u slučaju sorte za koju je podnesena prijava za priznavanje prava oplemenjivača, navodi se oplemenjivač ili predloženi naziv sorte.
- (7) U slučaju druge sorte, čije su osobine sorte navedene na posebnom dokumentu koji čuva dobavljač mora da sadrži:
  - a) naziv sorte i ako je potrebno njen zajednički poznati sinonim;
  - b) specifičnosti u pogledu održavanja sorte i primjenljivi sistem razmnožavanja;
  - c) specifične osobine po kojima se sorta razlikuje od drugih sorti koje su joj najslbližije.
- (8) Odredbe iz člana 5. stav (4) tačke c) i d) ovog Pravilnika ne odnose se na dobavljača koji se bavi samo prometom sadnog materijala i voćnih sadnica.

Član 9.

(Nadzor)

Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor obavlja redovno, a najmanje jednom godišnje, nadzor dobavljača i njegovih registriranih prostorija kako bi se uvjerio u kontinuitet usaglašenosti sa zahtjevima propisanim ovim Pravilnikom.

Član 10.

(Uvoz sadnog materijala i voćnih sadnica)

- (1) Prijava i kontrola uvoza sadnog materijala i voćnih sadnica obavlja se u skladu sa odredbama Zakona i Pravilnika o kontroli reprodukcijskog materijala poljoprivrednih biljaka koji se uvozi ("Službeni glasnik BiH", broj 34/12).

Službeni glasnik BiH", broj: 50/13

- (2) Sadni materijal i voćne sadnice mogu se uvoziti u Bosnu i Hercegovinu ukoliko se pri uvozu utvrdi da posjeduju odgovarajući standard za sadni materijal i voćne sadnice u skladu sa ovim Pravilnikom, posebno u pogledu kvaliteta, identiteta i zdravlja sadnog materijala i voćnih sadnica.
- (3) Pošiljka sadnog materijala i voćnih sadnica za koju se ustanovi da ne ispunjava zahtjeve propisane Zakonom o zaštiti zdravlja bilja i ovim Pravilnikom ne može se uvesti i staviti u promet u Bosni i Hercegovini.
- (4) Dobavljač čuva kao dokaz cjelokupnu dokumentaciju o uvozu sadnog materijala i voćnih sadnica, obavezan je čuvati istu do Zakonom propisanog roka i predložiti nadležnom inspektor.
- (5) Dobavljač vodi evidenciju o uvozu sadnog materijala i voćnih sadnica na Obrascu broj 2. Priloga III ovog Pravilnika.

Član 11.

(Ovlaštenja fitosanitarnog i poljoprivrednog inspektora)

- (1) Ukoliko postoji sumnja da se bilo koja radnja obavljala ili se obavlja u suprotnosti sa odredbama ovog Pravilnika, fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor može ući u bilo koju registriranu prostoriju dobavljača.
- (2) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor prilikom ulaska u prostorije iz stava (1) ovog člana može po potrebi obaviti kontrolu uz prisustvo odgovarajućeg stručnog lica iz oblasti zdravlja bilja.
- (3) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor će obaviti sve odgovarajuće provjere koje su potrebne kako bi ustanovio usaglašenost sa ovim Pravilnikom, a posebno može:
  - a) uzeti sadni materijal ili voćne sadnice ili uzorak takvih materijala i poslati na analizu;
  - b) tražiti na uvid sva relevantna dokumenta, listu i druge dokumente;
  - c) privremeno izuzeti relevantne dokumente, liste ili druge dokumente radi kopiranja.
- (4) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor može izdati rješenje kojim će zabraniti stavljanje u promet i premještanje sadnog materijala i voćnih sadnica ako ustanovi da nisu ispunjeni zahtjevi iz ovog Pravilnika.

Član 12.

(Prelazne odredbe)

Oznaka "EC kvalitet" iz člana 7. stav (1) tač. a) i b) ovog Pravilnika za materijal proizveden u BiH početi će se primjenjivati sa datumom pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji.

Član 13.

(Prilozi)

Prilozi od I do III su sastavni dio ovog Pravilnika i objavljuju se zajedno sa Pravilnikom.

Član 14.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a početi će se primjenjivati šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj UZZB-01-1-02-2-528-1/13
29. maja 2013. godine, Sarajevo

Direktor **Radenko Radović**, s. r.

PRILOG I
LISTA SPECIFIČNIH ŠTETNIH ORGANIZAMA I BOLESTI KOJE UTIČU NA KVALITET

Rod ili vrste	Specifični štetni organizmi i bolesti
<i>Citrus</i> L. (<i>Citrus aurantifolia</i> , limeta <i>Citrus limon</i> , limun <i>Citrus x</i> <i>paradisi</i> , grejpfrut <i>Citrus reticulata</i> , mandarina <i>Citrus</i> <i>sinensis</i> , narandža)	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Aleurothrixus floccosus</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - <i>Parabemisia myricae</i> - <i>Tylenchulus semipenetrans</i> Gljivice - <i>Phytophthora</i> spp. Virusi i virusoliki organizmi, posebno - Citrus smežuranost (gumoza) - Bolesti koje prouzrokuju simptome poroznosti mladih listova kao što su: psorioza, prstenasta trulež, impietratura, konkavna smolasta izraslina - Zarazna višebojnost listova - Viroidi kao što su: exocortis, cachexia - xyloporosis
<i>Corylus avellana</i> , lijeska	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Epidiaspis leperii</i> - <i>Eriophis avellanae</i> - <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> - <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>corylina</i> Gljivice - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Phyllactinia guttata</i> - <i>Verticillium</i> spp. Virusi i virusoliki organizmi, posebno - Virus mozaika jabuke <i>Maculatura lineare</i> MLO lješnjaka
<i>Cydonia oblonga</i> Mill., dunja <i>Pyrus</i> L. kruška	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Anarsia lineatella</i> - <i>Eriosoma lanigerum</i> - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i> , <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i> Gljivice - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Phytophthora</i> spp.
	- <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Verticillium</i> spp. - <i>Glomerella cingulata</i> - <i>Pezicula alba</i> - <i>Rosselia pallida</i> Virusi i virusoliki organizmi Svi
<i>Fragaria</i> L. jagoda	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Aphelenchoides</i> spp. - <i>Ditylenchus dipsaci</i> - Tarsonemidae Gljivice - <i>Phytophthora cactorum</i> - <i>Verticillium</i> spp. Virusi i virusoliki organizmi, posebno

Službeni glasnik BiH'', broj: 50/13

	- Zelena latica jagode MLO
<i>Juglans regia</i> L. orah	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i> , <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i>
	Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Xanthomonas campestris</i> pv. <i>juglandi</i> Gljivice - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Phytophthora</i> spp. Virusi i virusoliki organizmi, posebno - Virus uvijenosti lista trešnje
<i>Malus</i> , Mill jabuka	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Anarsia lineatella</i> - <i>Eriosoma lanigerum</i> - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i> , <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i> Gljivice - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Phytophthora cactorum</i> - <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Venturia</i> spp. - <i>Verticillium</i> spp. - <i>Glomerella cingulata</i> - <i>Pezicula malicorticis</i> - <i>Pezicula alba</i> - <i>Rossleria pallida</i> Virusi i virusoliki organizmi Svi
Rod ili vrste	Specifični štetni organizmi i bolesti
<i>Olea europaea</i> L. maslina	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Eusophera pinguis</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - <i>Saissetia oleae</i> Bakterije - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>savastanoi</i> Gljivice - <i>Verticillium dahliae</i> Virusi i virusoliki organizmi Svi
<i>Pistacia vera</i> , tršlja prava/pistacija	Gljivice - <i>Verticillium</i> spp.
<i>Prunus armeniaca</i> , kajsija <i>Prunus amygdalus</i> , vrsta breskve <i>Prunus persica</i> , breskva	Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Anarsia lineatella</i> - <i>Capnodis tenebrionis</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i> , <i>Pseudaulacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>mors prunorum</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>Syringae</i> - <i>Pseudomonas viridiflava</i> - <i>Phytophthora</i> spp. Gljivice

Službeni glasnik BiH', broj: 50/13

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Taphrina deformans</i> - <i>Verticillium</i> spp. <p>Virusi i virusoliki organizmi, posebno</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virus patuljavosti šljive - Nekrotični virus prstenaste truleži
<i>Prunus avium</i> , trešnja <i>Prunus cerasus</i> , višnja	<p>Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Capnodis tenebrionis</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i>, <i>Pseudauleacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>morsprunorum</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>Syringae</i> - <i>Xantomonas arboricola</i> pv. <i>pruni</i> <p>Gljivice</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i>
Rod ili vrste	Specifični štetni organizmi i bolesti
	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Verticillium</i> spp. - <i>Phytophthora</i> spp. <p>Virusi i virusoliki organizmi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virus patuljavosti šljive - Nekrotični virus prstenaste truleži trešnje
<i>Prunus domestica</i> , šljiva <i>Prunus salicina</i> , japanska šljiva	<p>Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aculops fockeui</i> - <i>Capnodis tenebrionis</i> - <i>Eriophyes similis</i> - <i>Meloidogyne</i> spp. - Vaši, a posebno <i>Epidiaspis leperii</i>, <i>Pseudauleacaspis pentagona</i> i <i>Quadraspidiotus perniciosus</i> Bakterije - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>mors prunorum</i> - <i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>syringae</i> <p>Gljivice</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Chondrostereum purpureum</i> - <i>Nectria galligena</i> - <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Verticillium</i> spp. <p>Virusi i virusoliki organizmi, posebno</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virus patuljavosti šljive - Virus nekrotične prstenaste truleži šljive
<i>Ribes</i> spp <i>Ribes silvestre</i> Mert et Koch, crvena ribizla	<p>Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Aphelenchoides</i> spp. - <i>Cecidophyopsis ribis</i> Bakterije
<i>Ribes niveum</i> Lindl., bijela ribizla <i>Ribes uva</i> <i>crispa</i> L., ogrozd <i>Ribes</i> <i>nigrum</i> L., crna ribizla	<p><i>Agrobacterium tumefaciens</i></p> <p>Gljivice</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Nectria cinnabarina</i> - <i>Rosellinia necatrix</i> - <i>Verticillium</i> spp. <p>Virusi i virusoliki organizmi, posebno</p> <ul style="list-style-type: none"> - Virus izrođenosti crne ribizle - Zarazna višebojnost listova crne ribizle

<p><i>Rubus</i> subgenus Eubatus Sect. Moriferi i Ursini, kupina i hibridi <i>Rubus idaeus</i> L., malina</p>	<p>Insekti, grinje i nematode u svim stadijima svog razvoja - <i>Aceria essigi</i> Bakterije - <i>Agrobacterium rhizogenes</i> - <i>Agrobacterium tumefaciens</i> - <i>Rhodococcus fascians</i> Gljivice - <i>Armillariella mellea</i> - <i>Didymelia applanata</i> - <i>Peronospora rubi</i></p>
	<p>- <i>Phytophthora fragariae</i> var. <i>rubi</i> - <i>Verticillium</i> spp. Virusi i virusoliki organizmi, posebno - Virus patuljivosti grma kupine - Virus uvijenosti lista kupine</p>

PRILOG II

STANDARDI KVALITETA SADNOG MATERIJALA I BILJAKA SA PLODOVIMA

- (1) Standardi za biljke sljedećih vrsta:
  - a) *Malus Miller*, jabuka;
  - b) *Cydonia oblonga Mill.*, dunja;
  - c) *Pyrus communis L.*, kruška;
  - d) *Prunus domestica L.*, šljiva;
  - e) *Prunus avium L.*, trešnja;
  - f) *Prunus cerasus L.*, višnja;
  - g) *Corylus avellana L.*, lijeska.
- (2) Jednogodišnje voćke moraju imati:
  - a) tri dobro razvijene žile na korijenu, minimalne dužine 25 cm;
  - b) minimalna visina 1 m;
  - c) minimalni prečnik 10 mm;
  - d) minimalna površina presjeka kalem grančice mora biti 40% od ukupne površine presjeka podloge;
  - e) u slučaju *Corylus avellana L.*, minimalna visina mora biti 40 cm;
  - f) u slučaju *Pyrus communis L.*, koji je nakalemljen na podlogu *Cydonia oblonga Mill.*, minimalna visina mora biti 70 cm.
- (3) Dvogodišnje voćke moraju:
  - a) imati najmanje tri do četiri pravilno formirane primarne grane;
  - b) imati glatko i pravo stablo;
  - c) imati dobro razvijen korijenski sistem;
  - d) imati minimalnu površinu presjeka kalem grančice od 80% od ukupne površine presjeka podloge;
  - e) biti minimalnog prečnika donjeg dijela biljke od 12 mm;
  - f) biti bez mehaničkih oštećenja.
- (4) Standardi za presadnice *Rubus* spp. (kupina, malina i hibridne bobice)
  - a) Presadnice moraju imati:
    - 1) dobar korijenski sistem sa korijenima koji su sposobni da maksimalno apsorbuju vodu;
    - 2) minimalno tri bočne grane sa pravom središnjom granom.
- (5) Standardi za izdanke *Rubus* spp.
  - a) Izdanci kupine moraju imati:
    - 1) minimalnu visinu 15 cm;
    - 2) minimalno tri pupoljka;
    - 3) korijenski sistem sa korijenima minimalne dužine 5 cm;
  - b) Izdanci maline moraju imati:
    - 1) minimalnu visinu 60 cm;
    - 2) minimalno tri pupoljka;
    - 3) korijenski sistem sa korijenima minimalne dužine 5 cm.
- (6) Standardi za *Fragaria L* Duch. (jagoda)
  - a) Biljke jagode moraju imati:
    - 1) minimalno tri lista;
    - 2) dobar korijenski sistem sa korijenima minimalne dužine 5 cm.

PRILOG III

OBRASCI EVIDENCIJA DOBAVLJAČA

Obrazac broj 1.

_____ (naziv i sjedište dobavljača)

Jedinstveni registarski broj dobavljača: _____

Datum upisa: _____

Godina: _____

Proizvodnja: _____
(naziv sadnog materijala)

EVIDENCIJA DOBAVLJAČA O KUPOVINI I PRODAJI SADNOG MATERIJALA VOĆA I VOĆNIH SADNICA

Redni broj	Vrsta	Sorta	Klon sorte	Podloga	Klon podloge	Kategorija	Porijeklo sadnog materijala	Broj uvjerenja	Količina kupljenog sadnog materijala (komada)	Količina prodanog sadnog materijala (komada)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Datum: _____

M.P. _____
(potpis)

Službeni glasnik BiH'', broj: 50/13

Obrazac broj 2.

_____
(naziv i sjedište dobavljača)

Jedinstveni registarski broj dobavljača: _____

Datum upisa: _____

**EVIDENCIJA DOBAVLJAČA O UVEZENIM KOLIČINAMA SADNOG MATERIJALA
VOĆA I VOĆNIH SADNICA**

Redni broj	Vrsta	Sorta	Klon sorte	Podloga	Klon podloge	Kategorija	Zemlja proizvodnje	Zemlja izvoza	Nadležno tijelo koje je izdalo certifikat o sadnom materijalu i broj dokumenta	Količina sadnog materijala i voćnih sadnica (kom)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Datum: _____

M.P.

_____
(potpis)